

Furesø Kommune
Byggemyndigheden
svarbyg@furesoe.dk

Farum den 1. december 2022

Sagsnr. 22/5883

Dispensationsansøgning vedr. krav til adgangsforhold (BR 18, § 52) i Bringehusene og Officershusene.

Høringsvar fra Danske handicaporganisationer - Furesø

Sagen drejer sig om to byggerier af sammenbyggede boliger / rækkehuse på Flyvestationen i Værløse. De enkelte boliger har ud over selve hoveddøren et varierende antal terrassedøre/havedøre som desværre er blevet udført med en fri passagebredde, der er mindre end de 77 cm, der som minimum er krævet i BR 18. Passagebredden angives til 71,1 eller 71,7 cm.

A. Om ansøgningens udformning

Dispensationsansøgningen – som den er forelagt for os - er ikke klart formuleret og formuleringen i høringsbrevet er også lidt uklar. Vi ser ansøgningen som bestående af to elementer.

Ansøgningen del 1:

Selv om terrassedørene ikke opfylder BR-kravet, mener Bygherre (med tilnærmelse) at kunne opfylde hensigten hermed ved at modificere nogle af terrassedørene. Det er dørene markeret med gult på de medsendte tegninger. Man foreslår at modificere en dør i hver stue/alrum eller køkken. Denne alternative "løsning" analyserer vi nærmere i afsnit B nedenfor.

Ansøgning del 2:

Der søges om dispensation til at bevare de med brunt markerede døre, med for lille passagebredde. Det er i store træk de øvrige udgangsdøre fra stuen og fra soveværelser mv.

Mangler i ansøgningen:

Bygningsreglementets krav til adgangsforhold til boligerne er formuleret i §§ 51, 52 og 53. Der søges som nævnt om dispensation for kravet om en fri passagebredde på minimum 77 cm, men tegningerne viser, at der er andre af bestemmelserne om adgangsveje i de nævnte paragraffer, der ikke er overholdt. Dette betyder vi i afsnit C nedenfor.

B. Vores analyse af forslaget om modificerede døre (de gule døre)

Som udgangspunkt har vi som en del af materialet en "Teknisk Redegørelse" udarbejdet af Malte Meulengracht, som kortfattet refererer til kravet om de 77 cm i BR § 52, som dørene *ikke* opfylder. Dog benytter notatet den tilsnigelse at tilføje "ved fabriksinstallation", idet man underforstår at det er en dør med dørbremse (som kun åbner 90 grader) der giver for lille passagebredde, mens en dør uden dørbremse, der kan åbne mere end 90 grader, opfylder BR-kravet.

Men "den fri passagebredde" er (i BR-sammenhæng) et fagudtryk, der forudsætter at bredden måles med døren stående vinkelret åbent. Det fremgår også klart af SBI-anvisning 272 (Anvisning om Bygningsreglement 2018), der i sin tid supplerede udgivelsen af det nye BR. Heri står om § 52:

Fri passagebredde

”Den fri passagebredde måles med døren åbnet 90 grader og er den mindste afstand mellem døren og den modsatte karm. En fri bredde på 0,77 m tillader passage af de fleste personer i kørestol, men en fri bredde på 0,87 m anbefales, da for eksempel personer i manuelle kørestole kan have brug for ekstra plads til betjening af drivringe”.

Her er første sætning en konstaterende præcisering, mens resten af teksten er vejledende og udtrykker at det er hensigtsmæssigt med en større fri passagebredde end de 77 cm.

Den internationale DS/ISO 21542, stiller krav om fripassage på mindst 80 cm og anbefaler 85 cm, hvilket understreger, at det danske krav om 77 cm virkeligt skal betragtes som et minimum. I DS/ISO 21542 kapitel 3 opregnes de forskellige definitioner, som standarden tager udgangspunkt i. Og her præciseres det klart at døren skal være åbnet 90 grader ved måling af passagebredden. Se pkt. 3.60 i den danske oversættelse af standarden fra 2012 og pkt. 3.35 i den engelsksprogede nyere version fra 2021.

Der er derfor ingen tvivl om, at begrebet ”fri passagebredde” definitionsmæssigt betyder: målt med 90 grader åben dør! Og at en korrekt projektering bygger på denne forståelse.

I ansøgningens tekniske redegørelse skrives desuden:

*”Ved evt. demontering af dørbremse anbefales det at der etableres kompenserende tiltag i form af greb mv. på dørblad for at **forsøge** (vores fremhævning) at opretholde funktionsvenligheden. Ligeledes anbefales det at der etableres udvendigt dørstop med fjeder som kompensation for den manglende dørbremse”.*

Der gives ikke nogen tydelig forklaring på hvordan greb kan opsættes på en glasdør eller hvilken virkning et dørstop med fjeder tænkes at have.

C. Andre mangler i forhold til BR-kravene

Ved nogle af de brune døre, som ikke åbner ud til terrasse, står der *”opfylder ikke niveaufri adgang på grund af manglende belægning.”* – Rigtigt! Ifølge BR § 51 skal der være et vandret, fast og plant areal på 1,5 m x 1,7 m uden for døren, og arealet uden for yderdøre skal være i samme niveau som det indvendige gulv.

Der er ikke søgt om dispensation for dette krav!

Hoveddørene – markeret med grønt – åbner indad. Her er det et krav. Jf. § 52, stk. 2, at der skal være mindst 50 cm fri plads ved siden af døren modsat hængselsiden. (Dette for at dårligt gående, brugere af rollator eller kørestol, kan placere sig så meget til siden at man er fri af døropslaget.) Det er ikke klart af tegningerne, at dette krav er opfyldt. Tværtimod, på nogle af tegningerne angives det eksplicit at der er bare 36 cm.

Der er ikke søgt om dispensation for dette krav!

D. Diskussion og konklusion

For os at se, demonstrerer byggesagen desværre, at bygherre og involverede rådgivere har et mangelfuldt kendskab til bygningsreglementets tilgængelighedskrav.

Det virker uforståeligt, at man ikke har kunnet undgå fejlen med den for lille fri passagebredde af terrassedøre. Der er jo ikke tale om nye krav. Når vi yderligere mener at kunne påpege andre afvigelser fra BR blot ved at studere de medsendte simple tegninger, kan man let føle sig usikker på, om der er andre overtrædelser af Bygningsreglementet. Der er jo tilgængelighedsbestemmelser i BR 18 på mange andre områder end lige yderdøre. Når de ansvarlige firmaer ikke selv besidder kompetencen, ville det have været en god investering at engagere en kompetent konsulent i tilgængelighed/universel design.

Vi er klar over, at kommunens byggemyndighed desværre ikke længere må tage initiativ til at tjekke byggeprojekter for overholdelse af BR-krav. Det er alene bygherrens ansvar at konstatere evt. afvigelser og om fornødent ansøge om dispensation.

Ved ansøgning om dispensation har handicaporganisationerne hørings- og klageret. Men vi har jo hverken kræfter eller indsigt til at gennemføre den nødvendige granskning af et stort projekt. Så det bliver altid tilfældigheder afhængigt af den mulige arbejdsindsats og karakteren af det tilsendte materiale, der afgør om evt. regelbrud opdages.

Som repræsentanter for mennesker med handicap er det naturligvis vores opgave at sikre overholdelse af tilgængelighedskravene og kun i særlige tilfælde lukke øjnene for dispensationer for mindre afvigelser. Hvis man bare kan glemme kravene og bede om undskyldning bagefter uden at der er sanktioner, så bliver der jo præcedens for at man reelt kan negligere disse krav.

Derfor er det eneste rigtige i denne situation at forlange at de ansvarlige lovliggør byggeriet. Både mht. de mindst 77 cm fri passage og de øvrige tilgængelighedskrav i BR 18, som ikke måtte være opfyldt. Faktisk bør hele projektet gennemgås professionelt med tilgængelighedsbriller.

Vi ser frem til at modtage forvaltningens forslag til beslutning i sagen - til udtalelse - inden den endelige afgørelse træffes. Hvis Furesø Kommune beslutter at give en hel eller delvis dispensation, vil vi nøje overveje at indklage beslutningen.

I forbindelse med sagen har der været udtrykt usikkerhed om definitionen på "den fri passagebredde". Vi skal derfor anmode byggemyndigheden om at bekræfte, at man anerkender at begrebet forudsætter en måling, hvor døren er åbnet 90 grader.

Med venlig hilsen

Karin Beyer

Karin Beyer

Tovholder for DH's arbejde med tilgængelighed